

100 %
LYDRET

B

NAVN, FORM & LYD

A

C

D

E

G

H

F

K

L

M

J

I

N

JUBI

P

Udvidet undervisningsplan

O

X

R

V

Y

U

W

T

Q

Æ

Ø

S

Z

alkalær

alle kan lære at læse

Å

KÆRE UNDERVISER

Denne udvidede undervisningsplan fortæller dig nøjagtigt hvordan og hvornår du går i gang med at undervise dine elever i bogstavernes navne, former og lyde – nu også understøttet af Alkalærs nyskabelse, nemlig kropsfonemer.

Med Alkalær-metoden bliver bogstaverne præsenteret i samme rækkefølge som de bliver i Alkalær-serien "LÆS NU LØS", altså:

Ø Å S E N B O P I L Y A J M F
G T D Æ K H U R V W Q Z C X

Denne fremgangsmåde har den store fordel at eleven forbliver topmotiveret fordi han kan begynde at læse og skrive små lydrette ord allerede efter ganske få lektioner. Nytteværdien af læringen vil derfor fra start være helt åbenlys for samtlige elever. Det er grunden til at vi anbefaler denne fremgangsmåde.

Eleverne skal lige have lov til at vænne sig til at være i en klasse og lære nogle grundlæggende færdigheder. Dernæst er eleverne klar til at gå i gang med at blive undervist i bogstaverne.

Brug 2-3 lektioner på hvert af de første bogstaver. Senere behøver man sandsynligvis noget kortere tid.

Find din skridt-for-skridt-guide i dette hæfte.

SÅDAN GØR DU

BOGSTAVETS NAVN

1. Læs dagligt et lille afsnit af **Historien om bogstaver** – hygge-rundkreds med puder og gerne dæmpet belysning.
2. Brug QR-koden, og afspil **Læsesangen** for eleverne mens de sidder ned. Få dem evt. til at klappe o.l. mens de hører den. Selv om sangen også handler om hvordan læsning er at sætte bogstavernes lyde sammen til ord, så fungerer sangen først og fremmest som motivation. Spil den jævnligt, fx over en periode på et par uger.
3. Lyt til **Alfabetssangen**, eller se videoen via QR-koden. Lav nu sanglegen med eleverne. Spil sangen jævnligt i en periode indtil eleverne har lært alfabetets rækkefølge. I "SØDE ORD – sangbogen" kan du finde en nøje beskrivelse af de enkelte sanglege, sjove illustrationer – samt lydret tekst, noder og akkorder, hvis du selv har lyst til at spille sangen med eleverne.
4. Lyt til **Ø-sangen**, eller se videoen via QR-koden. Stil børnene op i en rundkreds, og lav sanglegen med dem. I "SØDE ORD – sangbogen" kan du som nævnt finde hele alfabetet lagt ud som sanglege og vist med illustrationer, lydret tekst, noder og akkorder.

LÆSESANGEN

ALFABETSANGEN

Ø-SANGEN

BOGSTAVETS FORM

5. Stil dig kortvarigt med ryggen til eleverne, og vis dem hvordan et stort bogstav Ø ser ud, ved at **tegne det i luften**. Vis at bogstavet består af en cirkel og en skråstreg, og orientér dem om de to begyndelsespunkter til når de selv skal forme bogstavet. Lad til sidst eleverne kopiere dine bevægelser.
6. Hæng **JUBI-vægbogstavet** til bogstav Ø op i klassen så alle kan se det. Fortæl samtidig eleverne at de kan glæde sig til at gå i gang med de små bogstaver lige så snart de har lært de store.
7. Flyt borde og stole ud til siden (eller find et andet lokale). Lad nu **eleverne lave** et stort Ø vha. tasker, sko, frakker, kroppe og lignende.
8. Tag eleverne med udenfor, og lad dem **finde former** i naturen eller i skolegården der ligner bogstav Ø. Du kan også få dem til at tegne bogstavet med kridt på asfalten eller lade dem skabe bogstavet med ting de kan finde udenfor. Tag gerne billeder af opdagelserne eller kreationerne, og brug dem til opslagstavlen, plakater eller som forældre-dokumentation.
9. Lav bogstav Ø i rød **modellervoks**. Brug evt. en hjemmelavet modellervoks. Se QR-kode.
10. Kig sammen med eleverne i **LÆS NU LØS – læsebogen**. (Bogstav Ø finder du på side 12-14).
11. Find siderne med bogstav Ø i **JUBI, det er bogstaver**, og lad eleverne færdiggøre dem. Vend vægbogstav Ø om, så eleverne kan se både det store Ø og det lille ø.

MODELLERVOKS

BOGSTAVETS LYD

12. For at skærpe elevernes opmærksomhed på lyde tager hver enkelt elev 'hjemmelige' **ting med hjemmefra som giver en lyd**. Lav en leg hvor de andre elever skal gætte hvilken lyd det er.
13. Fortæl nu eleverne at bogstav Ø også har en lyd: "Den siger bare sit eget navn". **Læreren siger lyden, eleverne gentager**. Fortæl eleverne at bogstaver der bare siger deres eget navn, hedder vokaler eller 'de røde bogstaver'.
14. Vis eleverne **JUBI-bogstavplakaten** med Alkalærs kropsfonemer. Vis dem kropsfonemet til bogstav Ø, og se videoen "Må vi få 'Ø' nu?" fra playlisten "JUBI, det er bogstaver" via QR-koden. Fortæl dem at det er nemmere og sjovere at lære lydene, og alt muligt andet, hvis man samtidig bruger kroppen. Du kan se samtlige kropsfonemer på video via QR-koden.
15. Spørg eleverne til **andre ord der begynder med en Ø-lyd** (fx øre, øl, økse, øvelse). *Bemærk at mange ord der begynder med Ø, ikke har en Ø-lyd, fx ørn, øv, øje. Brug derfor IKKE disse ord.*
16. Brug QR-koden, og fortæl eleverne at en vokal kan siges på tre forskellige måder, nemlig som **a) hård, b) kort og c) lang vokal**. Lær eleverne at sige bogstavet på en hård, en kort og en lang måde, og vis dem via QR-koden bevægelserne der hører til. Eksempler på ord med hhv. hård, kort og lang vokal er ordene *ø, øl* og *øre*. (Læs evt. s. 72-75 i "Håndbogen Læsetrappen" af Eag V. Hansn). Afslut med at spille **Vokalsangen** via QR-koden.
17. Lyt til **Lydsangen**, og se videoen via QR-koden. Stil så børnene op i en rundkreds, og lav sanglegen med dem. I "SØDE ORD – sangbogen" er sanglegen til "Lydsangen" beskrevet og vist med illustrationer, lydret tekst, noder og akkorder.

**JUBI, DET ER
BOGSTAVER**

**ALKALÆRS
KROPSFONEMER**

**HÅRD/KORT/
LANG VOKAL**

**VOKAL-
SANGEN**

LYDSANGEN

Gennemgå nu nøjagtig de samme punkter med bogstav Å, bortset fra én ting: Mellem punkt 10 og 11 lader du eleverne arbejde med **LÆS NU LØS – opgavehæfte 1A (s. 2-3). Dette gælder også ved de efterfølgende præsentationer af bogstaver. Ved konsonanter springes punkt 16 over.**

VARIATIONER

Efterhånden vil nogle af punkterne naturligt kunne erstattes af forskellige slags spil, lege og værkstedsaktiviteter. Mærk selv efter hvad der føles naturligt for dig og din klasse.

Et spil kan fx være ”Bogstavkrig”, der er beskrevet i Alkalærs ”SØDE ORD – spillekort” som kan bestilles på hjemmesiden.

En værkstedsaktivitet kan fx være Alkalærs syv små, lydrette læsebøger med op til 2 bogstaver, som ligeledes kan bestilles på hjemmesiden.

Vær opmærksom på at undervisningen som udgangspunkt altid foregår som klasseundervisning, altså at alle elever bliver undervist på samme tid og på samme niveau. Men vær samtidig altid parat til at undervisningsdifferentiere hvor som helst og når som helst det er nødvendigt. Det kan i praksis betyde at de hurtige elever fx får specielle farveudfyldningsopgaver eller hjælper andre elever der har svært ved bogstaverne. Hjælpsomhed er en dyd der skaber sammenhold, og det er samtidig en stor hjælp for læreren med 25 elever i klassen.

Når eleverne lærer bogstavernes navne, former og lyde vha. musik, bevægelse, kreativitet, hjælpsomhed og tydelige og forståelige mål, opstår der hurtigt en fornemmelse af at ”Vi arbejder sammen som et team”. Det skaber plads til begejstring, JUBI!

God fornøjelse!

ANBEFALEDE MATERIALER

- "JUBI, det er bogstaver – navn, form & lyd" (klassesæt)
- "JUBI-bogstavplakat" med Alkalærs kropsfonemer
- "JUBI-vægbogstaver", 2-sidet med kropsfonemer, skriveretning samt store og små bogstaver
- "Historien om bogstaver" (oplæsningsbog)
- "LÆS NU LØS – læsebogen" (klassesæt)
- "LÆS NU LØS – opgavehæfter 1A, 1B, 1C" (klassesæt)
- "BO SÅ EN KO" og seks andre lydrette læse-selv-bøger med op til 2 bogstaver (værkstedsundervisning)
- "SØDE ORD – sangbogen"
- "SØDE ORD – spillekort" til leg og spil (værkstedsundervisning)
- "SØDE ORD – alle kan lære at læse" (mappe til specialundervisning og undervisningsdifferentiering).

